

“Ey Peygamber! -sallâllâhu aleyhi ve sellem- Hanımlarına, kızlarına ve mü'minlerin kadınlarına (bir ihtiyaç için dışarı çıktıkları zaman) dış örtülerini (celâbîb) üstlerine almalarını söyle. Onların tanınması ve incitilmemesi için en elverişli olan budur. Allah bağışlayandır, esirgeyendir.”¹ Âyette zikredilen “celâbîb” kelimesi, “cilbâb” kelimesinin cemî hâli olup lügatta; geniş elbise, göm-lek ve başörtüsü gibi mânâlara gelmekte; yani kadını baştan aşağı örten bol manto, ferâce ve çarşaf gibi giysiler, cilbâbın muhtevâsına girmektedir. Esasen cilbâb, vücut hatlarını belli etmeyen örtüdür.

Tesettür emri, İslâm'da kadına verilmiş olan yüksek mevkî ve kıymetin önemli bir tezâhürüdür. Örtünmenin iffet ve hayâyı korumak, tanınmayı ve incinmemeyi sağlama gibi bazı hikmetleri bulunsa da örtünme vecîbesinin sırf böyle bir gayeye bağlanması ve bu gayenin bulunmadığı veya başka yollarla elde edildiği durumlarda örtünmenin gerekmeceği görüşü doğru değildir. Âyet-i kerîmede şöyle buyrulur:

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□

“Mü'min kadınlara da söyle: Gözlerini (harama bakmaktan) korusunlar; namus ve iffetlerini esirgesinler. Görünen kısımları müstesnâ olmak üzere, ziynetlerini teşhir etmesinler. Başörtülerini, yakalarının üzerine (kadar) örtsünler...”² Kadının örtünmesiyle kadınlık şahsiyeti korunmaktadır. Kadın, örtüsüyle karşısındakine bir zarâfet ve nezâket hissi vermektedir. Aksi hâlde kadın, tesettürden uzaklaşarak kendisini topluma bir nevî deşifre ettiğinde, nezâket ve zarâfeti zedelenir. Böylece nefsanî arzuları tahrik eden bir şehvet vâsıtası hâline getirilmiş olur. Bu ise onun şahsiyet ve haysiyetini ayaklar altına alarak annelik vakârını zaafa uğratır.

Örtünme emrinin uygulanması noktasında erkek ve kadın arasında farklı hükümler getirilmekle birlikte, kadın ve erkekler için dinen belirlenen ölçülere uyma konusunda, temel ilke olarak cinsler arasında bir ayırım yapılmaması ve her iki cinse de aynı derecede sorumluluk yüklenmesi dikkat çekmektedir.

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□

“Mümin erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. Bu davranış onlar için daha nezihdir...”³ ifadeleriyle erkeklere de uyarıda bulunulmuş ve aynı ölçüde titizlik göstermeleri emredilmiştir. Örtünmede erkekle kadının farklı ölçü ve hükümlere tabi olması ise iki ayrı cinsin yaratılış özellikleri gözetilerek yapılmış bir ayırımdır. Nitekim kadının câzibesi, tesettür emri ile yalnız kocasına tahsis edilmiştir. Çünkü kadın ve erkek arasında neslin devamı için birbirlerine karşı değişmez bir fitrî temâyül mevcuttur. Tesettür emrine riâyet edilmediği takdirde bu meyil, insanı, ilâhî hudutları çiğnemek gibi felâketlere dûcâr eder. Bu ise toplumda ahlâkî çöküntüye sebep olur. “Zinâya yaklaşmayınız!..”⁴ Emrindeki hikmetlerden biri de “Tesettüre riâyetsizlikle zinânın yolunu açmayınız; ona imkân hazırlamayınız!” demektir ki bu, mutlak bir hükümdür.

Günümüzde küçük yaşlardaki kızlarımızın da giyim kuşamlarına dikkat etmek büyük bir önem arz etmektedir. Zira darb-ı meselde ifâde edildiği gibi; “Ağaç yaşken eğilir.” Bu sebeple “Henüz yaşı küçüktür.” denilerek âdâba uygun olmayan giyim-kuşam ve davranışlar, aslâ göz ardı edilmemelidir. Zira bunlar zaman içinde alışkanlık hâlini alır. Daha sonra o yanlışlardan kurtulmak da çok zor olur. Rasûlullah -sallâllâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz, Hazret-i Âişe-radiyallâhu anhâ-'nın ablası Esmâ'nın ince bir elbise giydiğini görünce başını çevirmiş ve:

“–Esmâ! Bülûğa erdikten sonra kadınların, -yüzüne ve eline işaret ederek- şu ve şundan başka bir yerinin görülmesi doğru olmaz!” buyurmuştur.⁵

Rasûlullah -sallâllâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir gün zekât olarak toplanan koyunların yanına gitmişti. Koyunların yanında, onlara bakmak üzere ücret mukâbili tutulmuş olan bir çoban bulunuyordu. Efendimiz -sallâllâhu aleyhi ve sellem-, çobanın orada yarı çıplak vaziyette dolaştığını görünce hemen yanına çağırdı ve:

“Bizim için kaç gün çalıştın, bizde ne kadar alacağın var?!” diye sordu.

(Peygamber Efendimiz'in bu suâli üzerine) işten uzaklaştırılacağını anlayan çoban, büyük bir endişe içerisinde:

“Niçin yâ Rasûlâllah? Yoksa hayvanların bakımını ve gözetimini güzel yapamıyor muyum?” diye sordu.

Allah Rasûlü -sallâllâhu aleyhi ve sellem- ise, (îmandan bir şûbe olan hayâ hakkındaki hassâsiyetini şu sözleriyle ifâde etti):

“Hayır, ondan değil! Lâkin ben, aramızda çalışan insanların yalnız kaldıklarında bile, Allah Teâlâ'dan hayâ eden kişiler olmasını arzu ediyorum! Yalnız kaldığında Allah Teâlâ'dan hayâ etmeyen kişinin yaptığı işi istemiyorum!”⁶

Peygamber -sallâllâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz, bir hadîs-i şerîflerinde hayâ eksikliğinin kulu nasıl helâke sürüklediğini şöyle beyan buyurmuşlardır: “Azîz ve Celîl olan Allah, bir kuldan nefret edince ondan hayâyı çekip alır. Hayâyı ondan çekip alınca da onunla sadece nefret edilen kişiler karşılaşır. Sonra ondan emanet vasfını çekip alır. Ondan emanet vasfını çekip alınca rahmetini de çekip alır. Rahmetini ondan çekip aldığı zaman, İslâm bağıını da ondan sökülmüş olur. İslâm bağıını ondan aldığı zaman, artık onunla azgın şeytandan başkası karşılaşmaz.”⁷

İnsanoğlu bir refleks olarak hayâ ve iffet duygusuna sahip olduğu zaman, dininin rehberliğiyle nelerden nasıl sakınacağını iman hassasiyetiyle ölçer ve inşaallah bilir. Allah Teâlâ'nın çok açık olan ilahî nehy ve emirlerini anlamakta zorlanmaz. Ancak insan, nefsanîyetinin ve arzularının erdeme galip geldiği zamanlarda emre isyan etmek, ilahî olanı kabul etmemek veya keyfiliğe göre yorumlayarak haktan, hakikatten inhiraf etmek yolu -hafizanallah- pek çok kere tercih edilmiştir. Maalesef günümüzün koşullarını belirleyen moda akımları, insanı nefesine esir eden zevk-ü sefa partileri ve daha pek çok mezellet insanın kalbî ve ruhî hayatının mahvolmasını netice vermektedir. Efendimiz -sallâllâhu aleyhi ve sellem- “Fitneler, tıpkı (kamışlardan örülen) hasır gibi, (insanların kalbine) çubuk çubuk atılır. Hangi kalbe bir fitne nüfuz ederse, onda siyah bir leke oluşur. Hangi kalp de onu reddederse onda beyaz bir benek hasıl olur. Böylece iki ayrı

kalp ortaya çıkar: Biri cilalı mermer gibi bembeyazdır; dünyalar durdukça buna hiçbir fitne zarar veremez. Diğeri ise, alaca siyahtır. Tepetaklak duran testi gibidir; bu kalp, ne iyiyi iyi bilir, ne de kötüyü kötü. O, hevedan (nefsani arzulardan) kendisine ne içirilmişse, onu (hak veya bâtil) bilir”8 buyurmuş ve tehlikenin büyüklüğüne dikkat çekmiştir.

Hayâ ve iffet, insanı ahlâka aykırı her türlü fenâlıktan koruyan ve onu kötülüklerden ayıran bir perdedir. O perdeyi yırtan bir kimse, günah bataklığında boğularak perişan olmayı peşinen kabûl etmiş demektir. Zira Hazret-i Ömer -radiyallâhu anh-'ın buyurduğu gibi; “Hayâsı gidenin kalbi ölür.” Zâhiren canlı, lâkin mânen ölmüş bir kalp ile de Cenâb-ı Hakk'a yaklaşmak aslâ mümkün değildir.

Tesettür, kadını hem fizikî, hem de rûhî olarak muhâfaza altına alan bir kalkan mesâbesindedir. Kadın, tesettürden uzaklaştığı ölçüde kadınlığına has nice meziyetlerini de yitirmektedir. Lâkin tesettürlü ve vakarlı bir hanım; hayat boyu bir iffet âbidesi olarak ömür sürer.

Bu sebeple bir kul, her hâl ve ahvâlde hayâ üzere davranmalı ve tesettürüne son derece dikkat etmelidir. Nitekim âyet-i kerîmede buyrulduğu üzere en mühim tesettür, “takvâ elbisesi” ile olandır. İnsan, bütün kulluk vazifelerini, ancak bu takvâ elbisesini üzerinde taşıdığı müddetçe gönül huzuru içerisinde ifâ edebilir. Bu husustaki hassâsiyeti, örtünme çağına gelmiş genç bir kızdan daha hayâlî olan Peygamber Efendimiz'in yetiştirdiği sahâbîlerde de görmek mümkündür. Nitekim Hazret-i Ebû Bekir -radiyallâhu anh- bir defâsında önündeki topluluğa şöyle hitap etmiştir: “Ey Müslüman cemaati! Allah -azze ve celle- Hazretleri'nden hayâ ediniz! Canımı kudret elinde bulunduran Zât-ı Zülcelâl'e yemin ederim ki, ben Rabbimden hayâ ettiğim için, kimsenin olmadığı sahrâda tuvalete giderken bile elbisemle iyice bürünürüm.”9

Ne yazık ki bugün sokaklar, bütün vücut hatlarını ortaya döken, dar, süslü ve câzibeli bin bir türlü dış kıyafetle dolu. İslâm'ın mü'minler için uygun gördüğü tesettürün ruhuna uymayan bu kıyafetler, iman, ihsan hassasiyetinden uzaklaştıkça revaç bulmaktadır. Ancak buna tesettür demek asla mümkün değildir. “..Önceki cahiliyye dönemi kadınlarının açılıp saçıldığı gibi siz de açılıp saçılmayın...”¹⁰ âyetiyle Hazreti Peygamber -sallâllâhu aleyhi ve sellem-'in hanımlarının şahsında bütün Müslüman kadınlara bu yönde uyarıda bulunulmaktadır.

Ebû Hüreyre -radiyallâhu anh-'tan rivayet edildiğine göre Rasûlullah -sallâllâhu aleyhi ve sellem-Efendimiz tesettürün ehemmiyeti ile alâkalı şöyle buyurmuştur: “Cehennemliklerden kendilerini dünyada henüz görmediğim iki grup vardır: Biri, sığır kuyrukları gibi kırbaçlarla insanları döven bir topluluk. Diğeri, giyinmiş oldukları hâlde çıplak görünen ve öteki kadınları kendileri gibi giyinmeye zorlayan ve başları deve hörgücüne benzeyen kadınlardır. İşte bu kadınlar cennete giremedikleri gibi, şu kadar uzak mesafeden hissedilen kokusunu bile alamazlar.”¹¹ Buradaki “giyinmiş çıplaklar” ifâdesiyle kastedilen, sadece süslenmek için giyinen, dışarı çıkarken daha câzip ve dikkat çekici kıyafetler kullanan ve vücut hatları belli olacak şekilde dar, ince veya şeffaf elbiseler giyen kimselerdir.

Hayâ duygusundan mahrum olmak, insan için en büyük bir felâkettir. Zira hadîs-i şerîfte; “Hayâ ve îman bir aradadır. Biri gittiğinde diğeri de gider!”¹² Buyrulması, hayânın olmadığı yerde îmandan söz etmenin de mümkün olmadığını göstermektedir.

Rabbimiz! Bize engin lûtf u kereminle hidâyet, takvâ, iffet, hayâ ve gönül zenginliği ihsân eyle!

Âmîn.

Dipnot

1. Ahzâb Sûresi, 59. Âyet. 2. Nûr Sûresi, 31. Âyet. 3. Nûr Sûresi, 30. Âyet. 4. İsrâ Sûresi, 32. Âyet. 5. Ebû Davûd, Libâs, 31/4104 6. Beyhakî, Şuab, X, 196/7370; Mervezî, Tâ'zimü Kadri's-Salâh, II, 836. 7. Süyûtî, el-Câmiu'l-Kebîr, 1/31; Beyhakî, Şuabü'l-İmân, nr. 7734. 8. Müslim. 9. Ebû Nuaym, Hilye, I, 34 10. Ahzâb Sûresi, 33, Âyet 11. Müslim, Cennet, 52. 12. Süyûtî, I, 53.